

Sprogtest. Opgave 1: Komma

I nogle af linjerne i teksten nedenfor er der *én* – og kun *én* – kommafejl. Nogle linjer er fejlfri. I alt er der 15 fejl i linjerne 1-24.

Du skal finde stedet, hvor der et komma for meget, eller hvor der mangler et. På det separate svarark skriver du de to ord på hver side af stedet og sætter et komma, hvis det mangler, eller undlader at sætte det, hvis det ikke skal være der. Skriv ud for det linjenummer, hvor kommafejlen er. **Husk** at markere de fejlfri linjer med et **flueben** (✓). Opgaven begynder med tre eksempler (0), der viser systemet.

Du skal anvende traditionelt grammatisk komma og altså sætte startkomma før ledsætninger: *Vi forventer, at det bliver regnvejr.*

OBS! Du skal koncentrere dig om *kommaer* og ikke rette punktummer og andre tegn.

Korttidshukommelse

- 0 Som det vil være de fleste bekendt, er chimpansen, det dyr, der ligner mennesket mest. En
 0 sammenligning af menneskets og chimpansens hjerne viser at der er en overensstemmelse på 98 %.
 0 Vi har dog hidtil været overbevist om, at den var os intelligensmæssigt underlegen. Men nu har
 1 japanske forskere gennem nogle forbløffende forsøg påvist, at især unge chimpanser har en
 2 usædvanlig fotografisk korttidshukommelse der langt overgår vores.
 3 Forskerne gennemførte en række forsøg med tre femårige chimpanser, deres mødre, og en gruppe
 4 universitetsstuderende. Aberne lærte først at genkende tallene fra et til ni. Derefter præsenterede
 5 man i flere omgange hver forsøgsdeltager for nogle af tallene på en skærm i ganske kort tid. Man
 6 varierede tallenes antal og placering. De blev så udskiftet med tomme firkanter og opgaven bestod i
 7 at huske, hvor hvert enkelt tal havde stået og berøre den rigtige firkant. De unge chimpanser klarede
 8 sig bedre end deres mødre og de universitetsstuderende kunne slet ikke følge med.
 9 Forskerne gik så videre med at afkorte den tid tallene blev vist på skærmen, og det viste sig
 10 overraskende nok, at jo kortere tid forsøgsdeltagerne havde til at se tallene desto mere markant blev
 11 de unge abers hukommelsesmæssige overlegenhed. Tiden blev skåret helt ned til 210 millisekunder,
 12 hvilket ikke gav deltagerne mulighed for at indprente sig tallene ved at bevæge øjnene rundt på
 13 skærmen. Især en ung chimpanse, Aymu var fremragende. Han ramte med næsten søvngængeragtig
 14 sikkerhed rigtigt hver gang. Hans mor som i andre sammenhænge er blevet beskrevet som meget
 15 lærenem deltog også i det epokegørende forsøg. Men her kunne hun slet ikke hamle op med sin søn.
 16 De japanske forskere mener med al tydelighed, at have fået bevis for, at de unge chimpanser er i
 17 besiddelse af en fotografisk hukommelse, der gør dem i stand til at huske et bestemt mønster med
 18 ét blik. Denne evne har mennesker også men kun i de første leveår. Hos vores børn kan vi iagttage en
 19 førsproglig hukommelse, som aftager med alderen.
 20 Den japanske undersøgelse er et vigtigt led i forståelsen af hvilke former for hukommelse der
 21 findes. Chimpansernes fantastiske visuelle korttidshukommelse antyder, at denne evne har været
 22 langt mere udviklet hos mennesket på tidligere trin af dets udvikling. Den er sandsynligvis blevet
 23 overlejet af en huskeevne som først og fremmest er sprogligt baseret. Vores hukommelse er nu
 24 decideret afhængig af vores tale-, lytte-, læse-, og skrivefærdighed.

Svarark til opgave 1: Komma

Skriv svarene i felterne ud for numrene. Der er tre eksempler (0).

Opgave 1: Kommatest		Skriv ikke i denne kolonne!
0	chimpanzen det	
0	viser, at	
0	✓	
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
	Antal point:	

Rettenøgle til opgave 1: Komma

Der er tre eksempler (0).

Opgave 1: Kommatest		Point
0	chimpanzen det	
0	viser, at	
0	✓	
1	✓	1
2	korttidshukommelse, der	1
3	mødre og	1
4	✓	1
5	✓	1
6	firkanter, og	1
7	stået, og	1
8	mødre, og	1
9	tid, tallene	1
10	tallene, desto	1
11	✓	1
12	✓	1
13	Aymu, var	1
14	mor, som	1
15	lærenem, deltog	1
16	tydelighed at	1
17	✓	1
18	også, men	1
19	✓	1
20	af, hvilke	1
21	✓	1
22	✓	1
23	huskeevne, som	1
24	læse- og	1
Antal point:		24

Sprogtest. Opgave 2: Retskrivning

I nogle af linjerne i teksten nedenfor er der *én* – og kun *én* – fejl ifølge dansk retskrivning. Nogle linjer er fejlfri. I alt er der 15 fejl i linje 25-49. En del af fejlene er typisk nogle, en elektronisk stavekontrol ville finde.

Du skal finde fejlene. På det separate svarark skriver du ordet i korrigeret form ud for det linjenummer, hvor fejlen er. **Husk** at markere de fejlfri linjer med et **flueben** (✓). Opgaven begynder med to eksempler, som viser systemet.

OBS! Du skal ikke rette stavning af egennavne. Du skal ikke rette små/store bogstaver. Du skal ikke rette kommaer og andre tegn.

Hvad nu hvis alle mennesker forsvandt?

0 Flere og flere forskere anser den kontrafaktiske historieskrivning for at være en frugtbar historisk
 0 metode. De stiller spørgsmålet: Hvordan ville verden have set ud, hvis/hvis ikke? Hvordan ville verden
 25 for eksempel have set ud, hvis Tyskland, Italien og Japan var gået sejrige ud af Anden Verdenskrig
 26 i stedet for de allierede?
 27 Forfatteren Alan Weisman forsøger i sin bog *Verden uden os* at anvende denne specielle historiske
 28 disciplin på fremtiden, idet han stiller følgende spørgsmål: Hvordan vil jorden komme til at se ud, hvis
 29 alle mennesker pludselig forsvinder? Hvad vil der blive tilbage af vores civilisation? Vil naturen kunne
 30 komme sig fuldstændig, og hvor lang tid vil det tage?
 31 Weisman medgiver, at det er en ekstrem tanke, at menneskeheden sådan vil forsvinde med ét slag,
 32 men teoretisk er det muligt. Han gør ikke meget ud af at diskutere dette, idet hans hovedærinde er
 33 at beskrive, hvilke spor vores civilisation vil efterlade på jorden. Han demonstrerer således i sin bog
 34 på en meget anskuelig måde, hvordan vores byer efter nogle årtier vil kolapse:
 35 Indtrængende vand og kraftig plantevækst vil accelerere ødelæggelsen af husene, og efterhånden
 36 vil et lag jord og slam dække det hele. Noget af det, der vil holde sig længst, vil være de giftige rester
 37 fra den atomare og kemiske industri, og disse rester vil af og til forårsage lokale miljø katastrofer.
 38 Under den næste istid – som jo kommer på et tidspunkt – vil kæmpestore gletschere pulverisere
 39 resterne af vores efterladenskaber. Dog vil man stadig efter flere millioner år i forskellige geologiske
 40 lag kunne finde ting af metal og keramik, der er stort set indtakte.
 41 Naturen vil altså ikke helt kunne genoprette jordens oprindelige tilstand, og de tusinder af dyrearter,
 42 som vi mennesker har udryddet, kommer selv sagt aldrig igen. De spolerede biotoper ej heller. Det
 43 billed, Weisman tegner af de økologiske ødelæggelser, vores såkaldte civilisation er skyld i, er
 44 grufuldt. Løsningen er heldigvis ikke at udrydde menneskeheden, men at gennemføre en konsekvent
 45 etbarnspolitik. Konkrete foreslag til, hvordan man derefter løser de problemer, der er forbundet med
 46 en sådan politik, har Weisman dog ikke. Og det er ærgerligt, for det er jo et ikke helt lige til problem.
 47 Iøvrigt regner man med, at solen om fem milliarder år vil eksplodere og ødelægge vores
 48 planetsystem. Til den tid vil menneskeheden ikke være andet end en ubetydelig parantes i historien,
 49 og det eneste, der er tilbage efter den, vil være nogle radiobølger, der farer rundt i universet.

Svarark til opgave 2: Retskrivningstest

Skriv svarene i felterne ud for numrene. Der er to eksempler (0).

Opgave 2: Retskrivningstest		Skriv ikke i denne kolonne!
0	forskere	
0	✓	
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		
32		
33		
34		
35		
36		
37		
38		
39		
40		
41		
42		
43		
44		
45		
46		
47		
48		
49		
	Antal point:	

Rettenøgle til opgave 2: Retskrivningstest

Der er to eksempler (0).

Opgave 2: Retskrivningstest		Point
0	forskere	
0	✓	
25	sejrrige	1
26	✓	1
27	✓	1
28	følgende	1
29	✓	1
30	✓	1
31	ekstrem	1
32	✓	1
33	✓	1
34	kollapser	1
35	accelerere	1
36	længst	1
37	miljøkatastrofer	1
38	gletsjere	1
39	✓	1
40	intakte	1
41	✓	1
42	selvsagt	1
43	billede	1
44	✓	1
45	forslag	1
46	ligetil	1
47	l øvrigt	1
48	parentes	1
49	✓	1
Antal point:		25

Sprogtest. Opgave 3: Forkerte ord

I nogle af linjerne i teksten nedenfor er der *ét ord* – og kun *ét* – der er brugt forkert. Nogle linjer er fejlfri. I alt er der 14 forkerte ord i linje 50-71. De forkerte ord er typisk nogle, stavekontrollen *ikke* vil finde.

Du skal finde det forkerte ord. På det separate svarark skriver du det rigtige ord ud for det linjenummer, hvor det forkerte ord er. **Husk** at markere de fejlfri linjer med et **flueben** (✓). Opgaven begynder med to eksempler (0), som viser systemet.

OBS! Du skal ikke rette stavning af egennavne. Du skal ikke rette små/store begyndelsesbogstaver. Du skal ikke rette kommaer eller andre tegn. Du skal ikke rette til synonymer.

Spøgelsesgarn

0 Der lure mange farer i havene, men i de senere år er der dukket en spøgelsesagtig dræber op, der
 0 spreder massiv og meningsløs død og ødelæggelse blandt havenes små og store skabninger. Spøgelset
 50 er garn, som fiskerne har mistet i en storm eller bare har efterladt, og det er ikke små garn, vi her taler
 51 om. De kan være så store som 600 meter lange og 50 meter brede, og da der er mange af dem, bredder
 52 de sig over hundreder af kilometer gennem havene. Hvor mange der reelt er, er der ingen, der ved, men
 53 i en undersøgelse fra 2002 anslås det, at der hvert år efterlades ca. 1250 km garn. På den måde kan der
 54 i årenes løb have samlet sig i tusindvis af kilometer garn, der driver rundt for vejr og vind. For garnene
 55 er også særdeles slidstærke. Somme tider kan der gå ti år eller mere, før et garn falder fra hinanden.
 56 Garnene flyder rundt i overfladen og dræber langsomt, men sikkert, sine intetanende ofre. Især
 57 synes torskebestanden at være truet, men også for hajer, sæler, delfiner og fugle kan mødet med de
 58 destruktive garn ende fatalt. Garnene fungerer som dræbermaskiner, der fanger fisk, som igen bliver
 59 føde for andre fisk og havdyr, der våger sig hen til det fristende bytte, bliver viklet ind i garnet, ikke kan
 60 komme ud ad det og så fremdeles. Når sådan et herreløst garn så er blevet fyldt, synker det ned på bunden
 61 med dets fangst. Her rådner fiskene eller bliver ædt af havets ådselædere. Så stiger garnet igen opad, og
 62 processen kan gentages. Det er således ikke uden grund, at disse garn bliver kaldet spøgelsesgarn.
 63 Det er forbundet med store omkostninger at få garnene bjærget, og det er et højest risikabelt projekt
 64 for de dykkere, der udfører arbejdet. De udsætter nemlig dem selv for at blive fanget af de djævelske
 65 garn. Dertil kommer, at det ikke er nogen let sag at slippe af med de garn, der bliver samlet op. Eksperter
 66 fraråder kraftigt, at de mange tons plastic afbrændes. Afbrænding vil sende en mængde meget giftige
 67 stoffer op i atmosfæren, hvorfra de vil falde ned og dermed blive endnu en kilde til forurening.
 68 Hvad kan der så gøres for at løse problemet og samtidig rede havets dyr fra en kvalfuld død? Først må
 69 man ligge sig i selen for at finde de skyldige. Dernæst må der sættes så kraftige sanktioner i værk, at dette
 70 uhyrlige garnfiskeri høre op. Bøder vil sikkert have ret ringe virkning. Det mest effektive vil nok være at
 71 idømme alle, der bliver grebet i at efterlade spøgelsesgarn, livsvarig karantæne fra enhver form af fiskeri.

Svarark til opgave 3: Forkerte ord

Skriv svarene i felterne ud for numrene. Der er to eksempler (0).

Opgave 3: Forkerte ord		Skriv ikke i denne kolonne!
0	lurer	
0	✓	
50		
51		
52		
53		
54		
55		
56		
57		
58		
59		
60		
61		
62		
63		
64		
65		
66		
67		
68		
69		
70		
71		
	Antal point:	

Rettenøgle til opgave 3: Forkerte ord

Der er to eksempler (0).

Opgave 3: Forkerte ord		Point
0	lurer	
0	✓	
50	✓	1
51	breder	1
52	reelt	1
53	✓	1
54	årenes	1
55	✓	1
56	deres	1
57	✓	1
58	✓	1
59	vover	1
60	af	1
61	sin	1
62	kaldt	1
63	højst	1
64	sig	1
65	✓	1
66	✓	1
67	✓	1
68	redde	1
69	lægge	1
70	hører	1
71	for	1
Antal point:		22

Sprogtest. Opgave 4: Naboord

Hver opgave består af tre tekster. Du skal finde ét – og kun ét ord – der passer ind i *alle tre tekster*.
Skriv ordet på det separate svarark.
Ordet skal både skrives i korrekt form og være stavet rigtigt.

Eksempel

- 0 Det var vores mening at sejle over det lille stræde fra Kos til Bodrum i Tyrkiet, hvor hundredvis af langtursejlere får deres båd på land for vinteren. Og det skulle vise sig, at her snakkes, hygges og hjælpes i et miljø, hvor tidspres er et ukendt, og hvor der også findes en lille koloni af danskere.

Tolerance er ved at være en mangelvare. Der er noget mistænkeligt ved et sådant, der kan påkaldes i alle situationer, store som små, tragiske som triste, med det underforståede budskab, at var vi bare lidt mere tolerante, så skulle det nok gå alt sammen.

Jeg forsøgte ikke engang at bruge pengene fra onkel til at lave om på min indkvartering. Desuden havde jeg ikke skabt om, hvordan jeg skulle få fat i en kahyt på en højere klasse. Men det var nu alligevel lidt af en prøvelse at stige ned til 3. klasse efter den friske luft på dækket.

0	<i>begreb</i>
----------	---------------

- 72 Jeg har selv haft nogle problemer hjemme, men har aldrig haft nogen venner, jeg kunne mig til, indtil jeg flyttede sammen med min familie til en anden landsdel.

Den opgave overlod de med fornøjelse til Eftersøgningstjenesten, hvor den slags sager havner. Det var simpel rutine, som man roligt kunne en næsten-pensionist. Først i tresserne. Det er ingen alder at tale om, som man siger.

Tror de, at de går deres medlemmers ærinde? Tror de, at de kan rejse en folkebevægelse? Eller kan de bare godt lide at høre sig selv? Jeg kan de to forbundsformænd, at principperne i efterlønsordningen er besluttet, uanset hvor meget de puster sig op.

- 73 Advokaten har gennem flere dage spørgsmål fra journalister, selv om hans sekretær og kolleger fortæller, han er på sit kontor.

Det blev han så harm over, at han tog alle sine sparepenge ud af banken og købte "Jylland" tilbage. Siden har fregatten flere gange været i fare, men hver gang har den en ond skæbne.

Senere fandt fængselspersonalet en lillebitte nedstrygerklinge, som han havde haft gemt i en kuglepen, der oven i købet kunne skrive. Efter således at være fra sin celle, flygtede han ud af fængslet ved at gemme sig under ladet på en lastbil, der var inde med sodavand til fængslets butik.

- 74 Gennem de senere år har udviklingen vendt. Den demokratiske har givet plads for en ledelse, som har prioriteret bekæmpelse af korruption og støtte af en mere fri og stabil økonomi.
- De ti borgere havde fri ved Højesteret og skulle således ikke betale udgifterne til deres egne advokater. Men da de tabte sagen, kunne de dømmes til at godtgøre modpartens sagsomkostninger helt eller delvis.
- Bokseeksperter kappedes om at afskrive manden, der for 10-15 år siden gjorde kort med enhver, der havde mandshjerte nok til vove sig op under de samme tove, og som i sin periode som regerende mester blev den mest frygtede i boksehistorien. Nu er han den mest hadede.
- 75 Han havde forstuvet en finger dagen før, da han skulle gribe en bold fra Christian Toft, og under opvarmningen lørdag morgen var han så uheldig at noget i skulderen.
- Eller også forsøger de sig med en historie om, at de desværre har mistet pengene til billetten, så om man ikke lige kunne dem med lidt rejsepenge.
- Og de er der alle sammen, de som kan håndtere et rat og steppe på pedalerne, så stenene flyver, gummiet oser, og publikum er ved at halsen, mens bilerne balancerer på kanten af de fysiske love.
- 76 Det er sikkert som amen i folkekirken, at når septemberluften med spindelvævet og æbleduften hyller mark og mose, og agurketiden rinder ud, så sætter det biologiske rekordsættereri på kartoffel-, tomat- og solsikkefronten ind. Alle landets aviser i disse uger med beretninger fra fertile forstadshaver.
- Mens bøfferne sprutter på panden, trækker vi en femliters dunk billig, lokal vin op. Vi ligger lige ud for en stor vinmark, der af store modne druer.
- Et andet fællestræk er, at ordrebøgerne lige nu hos de ordreproducerende selskaber. Dette forhold afspejles af tabellen, som viser, hvor mange års omsætning der allerede nu er sikret i ordrebøgerne.
- 77 Den oprindelige kristendom sløres på mange måder og er blevet det hele tiden lige fra begyndelsen. Budskabet er blevet vendt og drejet og forvredet og trådt under, men det er aldrig helt druknet.
- På Vitskøl Kloster har man gjort en god indsats for at bringe disse unge på igen ved at fjerne dem fra kammeraternes dårlige påvirkning og give dem undervisning og uddannelse.
- Venderne foretog plyndringstogter især i den sydlige del af riget med en sådan ihærdighed, at mange egne lå øde hen. Beboerne blev udplyndret, brandskattet og slået ned for, hvis de ikke makkede ret.

- 78 Børglum Kloster, der blev grundlagt i 1100-tallet, er blandt de ældste. Da sandet midt i 1100-tallet Limfjorden fra Vesterhavet, blev bispesædet ved Vestervig Kloster i Thy flyttet til Børglum, der oplevede sin storhedstid under biskop Stygge Krumpen.
- “Vi har aftalt intet at sige. Den aftale overholder jeg,” sagde han. Dermed han sig fra at svare på de angreb, der gennem måneder har været rettet mod ham, fordi han har forældremyndigheden over barnet.
- Den patriarkalske familie kvinderne fra samfundet udenfor. De deltog ikke i det offentlige liv, end ikke i deres børns begravelser.
- 79 Østrigerne var slemme, når deres officerer med piske civile russere ud på gaden til snerydning, så tropper og materiel kunne komme hurtigere igennem.
- Ude i verden har der været bladlorder – Northcliffe, Beaverbrook og Rothermere – som deres avisforetagender under udøvelse af betydelig personlig magt, og som spillede med i det politiske spil.
- Samtidig var det netop i og omkring hjemmet, i folks hverdag, at djævelen sit spil, og synderne blev begået.
- 80 Og eftersom hun var så taknemmelig for alt, hvad han havde gjort for hende, generede det hende ikke det mindste ud på natten at sig selv over i gæstesengen og falde i søvn med, hvad hun nu vidste var en farlig og eksplosiv væske fra ham indtørret i huden.
- Han har lært sig at manøvrere bilen så tæt hen til postkasserne, at han fra sit nedrullede vindue kan breve og aviser ind gennem sprækken.
- Et stort flertal i Folketinget vil ikke de stramme danske arkivregler for at give uafhængige forskere mulighed for at undersøge dansk atomvåbenpolitik efter 1968.
- 81 Mens tal og tabeller er brugervenlige, kunne man godt ønske sig et mere gennemarbejdet sprog af de to forfattere. Visse steder er sætningerne så lange og, at meningen ikke er klar.
- Han havde levet et langt, slidsomt liv. Det hårde fysiske arbejde i marken kunne tydeligt aflæses i hans hænder og hans krumbøjede ryg.
- Man forstår godt, at det har kunnet inspirere digtere, poeter og andre kunstnere. De store bløde bakker er dækket af vinstokke, skyggefulde oliventræer og majestætiske cypresser.

Svarark til opgave 4: Naboord

Skriv svarene i felterne ud for numrene. Der er et eksempel (0).

Opgave 4: Naboord		Skriv ikke i denne kolonne!
0	begreb	
72		
73		
74		
75		
76		
77		
78		
79		
80		
81		
Antal point:		

Rettenøgle til opgave 4: Naboord

Der er et eksempel (0).

Opgave 4: Nabo-ord		Skriv ikke i denne kolonne!
0	begreb	
72	betro	2
73	undveget	2
74	proces	2
75	forstrække	2
76	bugner	2
77	fode	2
78	afskar	2
79	drev	2
80	lempe	2
81	knudrede	2
Antal point:		20